

Warszawa, dnia 29 lutego 2012 r.

Pozycja 228

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 21 lutego 2012 r.

w sprawie zasad i trybu wykonywania nadzoru nad nieletnim przez kuratorów sądowych, sposobu wykonywania obowiązków przez organizacje młodzieżowe lub inne organizacje społeczne, zakłady pracy i osoby godne zaufania oraz sposobu kontrolowania obowiązków nałożonych na rodziców lub opiekuna nieletniego

Na podstawie art. 70e ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178 oraz z 2011 r. Nr 112, poz. 654, Nr 149, poz. 887 i Nr 191, poz. 1134) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) zasady i tryb wykonywania nadzoru nad nieletnim;
- 2) szczegółowy sposób wykonywania obowiązków i uprawnień przez kuratorów sądowych w zakresie sprawowania nadzoru oraz kontrolowania wykonania przez nieletniego nałożonych na niego obowiązków określonego postępowania;
- 3) szczegółowy sposób kontrolowania przez kuratorów sądowych obowiązków, o których mowa w art. 7 § 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich, zwanej dalej „ustawą”, nałożonych na rodziców lub opiekuna nieletniego;
- 4) szczegółowy sposób wykonywania obowiązków i uprawnień przez organizacje młodzieżowe lub inne organizacje społeczne, zakłady pracy albo osoby godne zaufania, którym powierzono sprawowanie nadzoru.

§ 2. Kierownik zespołu kuratorskiej służby sądowej, zwanego dalej „zespołem”, dokonuje rozdziału spraw dotyczących nadzoru z uwzględnieniem podziału terytorialnego i obciążenia pracą.

§ 3. 1. Kurator zawodowy sprawuje osobiście nadzory w sprawach trudnych lub wymagających bezzwłocznego podjęcia czynności.

2. Kurator zawodowy może powierzyć sprawowanie nadzoru kuratorowi społecznemu w sytuacji, gdy sprawa nie należy do kategorii wymienionych w ust. 1, w terminie 7 dni od dnia powierzenia mu nadzoru przez kierownika zespołu.

§ 4. 1. Nie później niż w terminie 7 dni od daty otrzymania nadzoru do prowadzenia kurator sądowy nawiązuje kontakt z nieletnim oraz jego rodzicami lub opiekunem, informując ich o rozpoczęciu nadzoru.

2. W czasie pierwszego kontaktu kurator sądowy przeprowadza rozmowę z nieletnim, jego rodzicami lub opiekunem, podczas której poucza ich o prawach i obowiązkach wynikających z zastosowanych środków wychowawczych oraz omawia sposoby i terminy ich realizacji, a także poucza rodziców lub opiekuna nieletniego o obowiązku powiadomienia kuratora w terminie 7 dni o każdej zmianie ich miejsca pobytu trwającej dłużej niż jeden miesiąc.

3. Kurator sądowy jest uprawniony do pozyskania od nieletniego, jego rodziców lub opiekuna ich numerów telefonu lub telefaksu, umożliwiających mu kontaktowanie się z tymi osobami, chyba że ustalą, że nieletni, jego rodzice lub opiekun nie dysponują takimi urządzeniami.

4. Kurator sądowy ma prawo przekazywać nieletniemu, jego rodzicom lub opiekunowi informacje oraz dokonywać wezwań i zawiadomień za pośrednictwem ich numerów telefonu lub telefaksu. Fakt dokonania tych czynności kurator sądowy odnotowuje w karcie czynności nadzoru.

§ 5. W uzasadnionych przypadkach, polegających na braku możliwości nawiązania kontaktu z nieletnim, jego rodzicami lub opiekunem w miejscu ich zamieszkania, kurator zawodowy, w ramach prowadzonego postępowania wykonawczego, może wzywać nieletniego wraz z rodzicami lub opiekunem do osobistego stawiennictwa w siedzibie zespołu.

§ 6. 1. Jeżeli nieletni, jego rodzice lub opiekun, wezwani prawidłowo, nie stawiają się na wezwanie, kurator zawodowy wzywa ich powtórnie do osobistego stawiennictwa, podejmując jednocześnie działania zmierzające do ustalenia przyczyn nieobecności.

2. Jeżeli nieletni, jego rodzice lub opiekun bez należytego usprawiedliwienia nie stawiają się na powtórne wezwanie, uniemożliwiają nawiązanie kontaktu, odmawiają bez uzasadnienia udzielenia informacji lub wyjaśnień albo udzielają informacji lub wyjaśnień nieprawdziwych, kurator zawodowy może złożyć do sądu wnioski o zmianę lub uchylenie środków wychowawczych zastosowanych wobec nieletniego, o odwołanie warunkowego zwolnienia z zakładu poprawczego, o zarządzenie wykonania środka poprawczego lub wnioski o wezwanie nieletniego z rodzicami lub opiekunem na posiedzenie sądu.

3. Kurator społeczny przedkłada wniosek, o którym mowa w ust. 2, kuratorowi zawodowemu. W przypadku zaakceptowania wniosku kurator zawodowy przedkłada go sądowi nie później niż w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania.

§ 7. Kurator sądowy, sprawując nadzór nad nieletnim:

- 1) zaznajamia się z aktami sprawy nieletniego i innymi niezbędnymi źródłami informacji o nieletnim;
- 2) rozpoznaje i diagnozuje sytuację osobistą, rodzinną i środowiskową nieletniego oraz analizuje dotychczas stosowane środki wychowawcze i przyczyny ich nieskuteczności;
- 3) planuje i dokonuje wyboru optymalnych metod kontroli i oddziaływania na nieletniego;
- 4) utrzymuje kontakt z nieletnim oraz udziela mu niezbędnej pomocy w postaci informacji i wskazówek w rozwiązywaniu problemów życiowych, a zwłaszcza w podjęciu i zorganizowaniu nauki, pracy, leczenia lub terapii;
- 5) nawiązuje kontakt i współpracuje z rodziną i środowiskiem nieletniego;
- 6) kontroluje zachowanie nieletniego w miejscu zamieszkania, pobytu, nauki i, w razie potrzeby, w miejscu pracy;
- 7) nawiązuje, w razie potrzeby, kontakt ze stowarzyszeniami, instytucjami i organizacjami społecznymi zajmującymi się pomocą społeczną, pośrednictwem pracy, leczeniem lub oddziaływaniem terapeutycznym;
- 8) zasięga, w razie potrzeby, informacji o nieletnim i jego środowisku od Policji, a także od instytucji samorządowych i organów administracji rządowej oraz współdziała z tymi podmiotami.

§ 8. Kurator sądowy może żądać od nieletniego oraz jego rodziców lub opiekuna:

- 1) umożliwienia zapoznania się z warunkami wychowawczymi nieletniego, w tym z jego sytuacją zdrowotną, jeżeli mają one wpływ na przebieg nadzoru i wywiązywanie się z nałożonych obowiązków, a także z sytuacją rodzinną nieletniego oraz warunkami bytowymi rodziny, również poprzez wstęp do mieszkania, w którym przebywa nieletni, jego rodzice lub opiekun;
- 2) informacji i udostępnienia dokumentacji dotyczącej wykonywania nałożonych obowiązków;
- 3) informowania o zmianie miejsca nauki, pracy, jak również leczenia lub terapii nieletniego, jeżeli zmiana ta ma wpływ na przebieg nadzoru i wywiązywanie się z nałożonych obowiązków;
- 4) stosowania się do zaleceń, wskazówek i zobowiązań wynikających z planu pracy resocjalizacyjnej oraz współpracy w tym zakresie.

§ 9. 1. Kurator zawodowy składa sądowi sprawozdanie z objęcia nadzoru nie później niż w ciągu 14 dni od dnia nawiązania kontaktu z nieletnim, kolejne zaś sprawozdania z przebiegu nadzoru składa w terminach określonych przez sąd lub na żądanie sądu.

2. Kurator społeczny przedkłada sprawozdanie z objęcia nadzoru kuratorowi zawodowemu nie później niż w ciągu 14 dni od dnia nawiązania kontaktu z nieletnim, kolejne zaś sprawozdania z przebiegu nadzoru – w terminach określonych przez sąd lub na żądanie sądu. W przypadku zaakceptowania sprawozdania kuratora społecznego kurator zawodowy przedkłada je sądowi, nie później niż w ciągu 7 dni od dnia jego otrzymania.

3. W sprawozdaniu z objęcia nadzoru należy w szczególności przedstawić:

- 1) warunki osobiste i bytowe nieletniego i jego środowiska oraz jego stosunek do nadzoru i nałożonych obowiązków;
- 2) krótką informację o przebiegu dotychczasowych nadzorów;
- 3) zamierzenia profilaktyczno-resocjalizacyjne i opiekuńczo-wychowawcze;
- 4) metody prowadzenia nadzoru i kontroli zachowania nieletniego;
- 5) źródła informacji o nieletnim i datę ich pozyskania;
- 6) plan pracy z nieletnim;
- 7) numery telefonów lub telefaksu umożliwiające kontakt z nieletnim, jego rodzicami lub opiekunem.

§ 10. 1. W sprawozdaniach z przebiegu nadzoru należy przedstawić zmiany w warunkach osobistych i bytowych nieletniego, metodach prowadzonego nadzoru i kontroli zachowania nieletniego, a także postępy w procesie resocjalizacji oraz ocenę skuteczności podjętych działań.

2. Kurator sądowy niezwłocznie zawiadamia sąd o zdarzeniach wymagających wydania zarządzeń opiekuńczych, w szczególności w przypadku zagrożenia życia lub zdrowia nieletniego bądź innych osób albo rażącego naruszenia przez nieletniego porządku prawnego, i jednocześnie podejmuje działania niezbędne dla uchylenia zagrożenia.

§ 11. 1. Przebieg nadzoru i podejmowane na bieżąco czynności kurator sądowy dokumentuje w karcie czynności nadzoru, prowadzonej osobno dla każdego nadzorowanego. W karcie czynności wpisuje się:

- 1) datę, miejsce i rodzaj czynności;
- 2) zwięzłe informacje uzyskane w toku prowadzonych czynności;
- 3) ewentualne uwagi lub oświadczenia nieletniego;
- 4) własne uwagi i zamierzenia w zakresie sprawowanego nadzoru;
- 5) źródła informacji o nieletnim.

2. Karty czynności nadzoru nie prowadzi się, jeżeli sąd w orzeczeniu określił częstotliwość składania sprawozdań krótszą niż 3 miesiące.

§ 12. 1. Dokumentacja prowadzona przez kuratora sądowego powinna być, w miarę możliwości, sporządzana pismem maszynowym.

2. Dokumentacja, o której mowa w ust. 1, może być sporządzana także przy wykorzystaniu systemu informatycznego, a poszczególne sprawozdania, karty czynności i inne dokumenty mogą być generowane w zakresie wprowadzonych do systemu danych.

§ 13. 1. Kurator sądowy, którego sąd rodzinny zobowiązał do kontroli wykonania nałożonych na nieletniego obowiązków określonego postępowania, o których mowa w art. 6 pkt 2 ustawy, na żądanie sądu lub okresowo, nie rzadziej niż raz na 3 miesiące, zbiera informacje o sposobie realizacji nałożonego obowiązku. W tym celu kurator sądowy jest uprawniony do:

- 1) odwiedzania nieletniego w jego miejscu zamieszkania;
- 2) żądania od nieletniego i jego rodziców lub opiekuna informacji na temat realizacji nałożonych obowiązków, w tym w formie pisemnych oświadczeń;
- 3) wzywania nieletniego i jego rodziców lub opiekuna do siedziby zespołu w celu złożenia przez nich oświadczeń, o których mowa w pkt 2;
- 4) zwracania się do pokrzywdzonych lub podmiotów, na rzecz których nieletni został zobowiązany do wykonania określonych czynności, o informację o sposobie i terminie ich wykonania.

2. Kurator sądowy sporządza sprawozdanie z wykonanych czynności, w którym informuje sąd w szczególności o: sposobie i zakresie wykonania obowiązków, działaniach podjętych względem nieletniego, jego rodziców lub opiekuna w celu zobligowania nieletniego do realizacji obowiązku, a także przedstawia wnioski w przedmiocie zastosowania środków wychowawczych w przypadku uchylenia się od wykonania obowiązku.

§ 14. 1. Kontrolując wykonanie obowiązków, o których mowa w art. 7 § 1 ustawy, nałożonych na rodziców lub opiekuna nieletniego, kurator sądowy co najmniej raz w miesiącu zbiera informacje dotyczące ich realizacji, w szczególności poprzez wizyty w miejscu zamieszkania nieletniego, zwrócenie się do odpowiednich podmiotów lub instytucji bądź wezwanie rodziców lub opiekuna do osobistego stawiennictwa. Sąd może określić inną częstotliwość wykonywania tych czynności.

2. Do kontrolowania przez kuratora sądowego obowiązków, o których mowa w art. 7 § 1 ustawy, stosuje się odpowiednio przepisy § 8 i § 11 ust. 1.

§ 15. Organizacje młodzieżowe lub inne organizacje społeczne, a także zakłady pracy, którym powierzono sprawowanie nadzoru, powinny nie później niż w ciągu 7 dni od dnia powierzenia wyznaczyć przedstawiciela, za jego zgodą, do wykonywania czynności związanych z nadzorem.

§ 16. 1. O wyznaczeniu przedstawiciela, o którym mowa w § 15, organ statutowy organizacji lub osoba kierująca zakładem pracy powiadamia sąd, przekazując jednocześnie jego imię i nazwisko wraz z jego numerem telefonu lub telefaksu umożliwiającym z nim kontakt.

2. Organ statutowy organizacji lub osoba kierująca zakładem pracy może w uzasadnionych przypadkach, z własnej inicjatywy lub na wniosek sądu, zmienić przedstawiciela wyznaczonego do wykonywania czynności związanych z nadzorem, w szczególności w razie stwierdzenia niewłaściwego wykonywania nadzoru.

3. Organ statutowy organizacji lub osoba kierująca zakładem pracy niezwłocznie powiadamia sąd o zmianie przedstawiciela i przekazuje jego imię i nazwisko wraz z jego numerem telefonu lub telefaksu umożliwiającym z nim kontakt.

§ 17. 1. Organizacje młodzieżowe lub inne organizacje społeczne, zakłady pracy albo osoby godne zaufania co najmniej raz w miesiącu nawiązują kontakt z nieletnim, jego rodzicami lub opiekunem w celu skontrolowania zachowania nieletniego oraz podejmują inne czynności określone w art. 70a ustawy. Sąd może określić inną częstotliwość wykonywania tych czynności.

2. W pozostałym zakresie do organizacji młodzieżowych lub innych organizacji społecznych, zakładów pracy albo osób godnych zaufania, którym powierzono sprawowanie nadzoru, stosuje się odpowiednio przepisy § 4, § 5, § 6 ust. 1 i 2, § 7, § 8, § 9 ust. 1 i 3 oraz § 10.

§ 18. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości: *J. Gowin*